

Beleidsvisie Meerschap Paterswolde visie 2012

Beleidsvisie Meerschap Paterswolde visie 2012

Meerschap Paterswolde

Grontmij Nederland B.V.
Assen, juni 2012

Inhoud

1.	Inleiding	11	5.	SWOT-analyse	46
1.1	Beweegreden nieuwe visie.....	11	6.	Beleidsvisie	51
1.2	Doelstelling.....	11	6.1	Inleiding.....	51
1.3	Werkwijze beleidsvisie 2012.....	13	6.2	Visie op hoofdlijnen.....	51
1.4	Leeswijzer.....	13	6.3	Visie op thema's.....	55
2.	Huidige situatie	17	6.4	Visie per deelgebied.....	57
2.1	Ligging en gebiedsdelen.....	17	7.	Ambitie	65
2.2	Gebiedsbeschrijving.....	17	7.1	Acties Algemeen.....	66
2.3	Beschrijving per deelgebied.....	20	7.2	Stadsrand.....	68
2.3.1	Stadsrand.....	20	7.3	Hoornseplas.....	69
2.3.2	Hoornseplas.....	20	7.4	Meerweg/Friescheveen.....	69
2.3.3	Groningerweg/Oude Badweg.....	21	7.5	Groningerweg/Oude Badweg.....	69
2.3.4	Meerweg/Friescheveen.....	22	7.6	Oostoever.....	70
2.3.5	Oostoever.....	25	7.7	Water en eilanden.....	72
2.3.6	Water en eilanden.....	26	7.8	Acties in de tijd.....	75
2.4	Gebruikers.....	26	8.	Prioriteiten	79
2.5	Bodemkundige en waterkundige aspecten.....	27		Bijlagen:	
2.6	Financieel organisatorische aspecten.....	29		Deelnemerslijst.....	83
3.	Beleid en ontwikkelingen	33		Literatuurlijst.....	84
4.	Toeristisch-recreatieve marktanalyse	39		Beleid.....	85
4.1	Demografische ontwikkelingen.....	39			
4.2	Toeristisch-recreatieve trends.....	39			
4.3	Dagrecreatie.....	40			
4.4	Verblijfsrecreatie.....	42			
4.5	Waterrecreatiesector.....	43			

Samenvatting

De voorliggende beleidsvisie is een herziening op het beleidsplan dat het Meerschapsgebied in 2000 heeft opgesteld. Dit betekent dat de nieuwe visie op veel punten geactualiseerd is, maar de oorspronkelijke structuur heeft behouden. Ten aanzien van de toekomstige ambitie (acties) is met de deelnemende gemeenten, provincies en belanghebbenden gesproken over welke maatregelen uit het beleidsplan van 2000 opnieuw opgenomen moeten worden en welke nieuwe ambities toegevoegd moeten worden.

Het Meerschapsgebied is zeer divers en is in te delen in zes deelgebieden. De stadse noordkant, het dagrecreatieve deel bij de Hoonseplas, verblijfsrecreatie aan de westkant, de natuurlijke oostkant, het zuidelijke deel met watersportgerelateerde bedrijven en historische panden en tot slot het vaarwater met de eilanden. Door deze gemêleerdheid trekt het gebied ook een divers publiek aan met uiteenlopende dag- en verblijfsrecreatieve wensen. Om iedereen zo goed mogelijk te kunnen bedienen vergt van het Meerschapsgebied een goed beleid.

Om het beleid te kunnen uitvoeren zal er rekening gehouden moeten worden met vigerend beleid. Belangrijk zijn daarbij het realiseren van de ecologische verbinding, aansluiten bij Regiovisie Assen – Groningen en het herzien van het bestemmingsplan Paterswoldsemeer.

Het dagrecreatieve gebruik van het Meerschapsgebied is al jarenlang grotendeels hetzelfde. De top vijf van dagactiviteiten is nog altijd zonnen/zwemmen, pleziervaren, fietsen, wandelen en natuurbeleving. Voor de komende jaren zal dit patroon naar verwachting ook niet gaan veranderen. Het uitgavenpatroon van de bezoekers van het gebied staat echter wel onder druk. De gemiddelde uitgaven in 2010 zijn hetzelfde als die van 2006/2007 en zijn dus niet gestegen in de loop der jaren. Op het vlak van verblijfsrecreatie is er vraag naar meer ruimte bij vakantiewoningen. De jongere generatie die de vakantiewoningen overnemen willen meer ruimte en comfort.

De beleidsvisie zet in hoofdlijnen in op een goede balans tussen recreatie en natuur. Bij iedere ontwikkeling wordt kritisch naar beide aspecten gekeken. Ook veiligheid en toezicht blijven belangrijk om het gebied aantrekkelijk te houden. De financiën van het Meerschapsgebied zullen de komende jaren door de aangekondigde bezuinigingen onder druk staan. Dit heeft consequenties voor de ambities van het Meerschapsgebied en vraagt om een herpositionering van de organisatie.

Het Meerschop zet in op een efficiënter, en daarmee kostenbesparend, beheer en onderhoud door middel van het opstellen van een beheer- en onderhoudsplan. Er zijn veel wensen als het gaat om nieuwe fiets- en wandelpaden. Een overzicht van de behoefte van de gebruikers enerzijds en kwaliteit van het huidige aanbod anderzijds zorgt ervoor dat eventuele knelpunten in beeld komen. Communicatie met de directbelanghebbenden en samenwerking met bewoners en ondernemers blijven ook in de toekomst van belang voor het Meerschop. Een goede website waarin het laatste nieuws, beleid en ontwikkelingen gedeeld kunnen worden, kan hierbij een belangrijke rol vervullen.

De toekomstige ambities zijn verschillend als we kijken naar de zes deelgebieden. Aan de noordelijke stadsrand wordt ingezet op een verdere versterking van het stadse karakter. De focus voor de Hoornseplas blijft op dagrecreatie. Hier is de afgelopen jaren al veel in geïnvesteerd. De nadruk voor dit deelgebied ligt dan ook meer op behoud van kwaliteit dan op uitbreiding van het aanbod. Voor het deelgebied Groningerweg/Oude Badweg is vooral de ecologische verbinding belangrijk. Het Meerschop sluit zich aan bij de opgestelde structuurvisie Meerweg met de bijbehorende maatregelen. De oostoever blijft een natuurlijke uitstraling houden en de Hoornsedijk blijft aandachtspunt als het gaat om verkeers- en geluidshinder. Zeer belangrijke opgaven voor het water zelf zijn, dat het meer verdiept moet worden en dat de waterkwaliteit verbeterd moet worden.

Een belangrijk aspect bij het verwezenlijken van de ambitie is het vinden van (subsidie)gelden.

Het is belangrijk om krachten te bundelen. Partijen zoals provincies, gemeenten en het waterschap zullen samen met het Meerschop creatief moeten zijn in de zoektocht naar financiële middelen. Werk met werk maken en geldstromen samen brengen om tot uitvoering te komen is de opdracht voor de komende jaren.

In het licht van de voorgenomen bezuinigingen krijgt een aantal maatregelen prioriteit. Dit zijn het realiseren van de EHS, het verdiepen van het Paterswoldsemeer, het verbeteren van de waterkwaliteit van het meer, een overkoepelend beheerplan en een nieuwe website voor het Meerschop. Het streven is om deze maatregelen zo spoedig mogelijk op te pakken.

447km St. Pietersberg

1

Inleiding

Beleidsvisie

Meerschop Paterswolde visie 2012

1. Inleiding

1.1 Bewegreden nieuwe visie

Het Meerschapsgebied heeft een oppervlakte van circa 900 hectare, waarvan ongeveer een derde uit water bestaat. Er liggen vier plassen in het gebied: de Hoornseplas, het Hoornsemeer, het Paterswoldsemeer en het Friescheveen. Beheerder en grotendeels eigenaar van het gebied is het Meerschap Paterswolde, hierna te noemen Meerschap. Het Meerschap is een samenwerking tussen drie gemeenten: Groningen, Haren en Tynaarlo. De doelstelling van het Meerschap is het bieden van openluchtrecreatie aan brede groepen uit de omgeving in een natuurlijke/natuurrijke en landschappelijk aantrekkelijke omgeving.

Het Meerschap heeft in 2000 haar beleidsplan opgesteld. Veel van de in dit plan genoemde maatregelen zijn uitgevoerd, in uitvoering of niet meer actueel. Tevens is een aantal maatregelen uit het beleidsplan opgenomen in het Koepelplan Paterswoldsemeer¹ en de Structuurvisie Meerweg. Kortom het beleidsplan is gedateerd en moet daarom herijkt worden.

1.2 Doelstelling

Doelstelling van het opstellen van de beleidsvisie 2012 is: het duidelijk aangegeven op welke wijze het Meerschap de komende jaren vorm wil geven aan het Meerschapsgebied. De uitgangspunten hierbij zijn:

- een goede ruimtelijke inrichting;
- aandacht voor de maatschappelijke verantwoordelijkheid;
- aandacht voor recreatie en toerisme;
- aandacht voor natuur en landschap;
- aandacht voor de financiële situatie van het Meerschap.

De beleidsvisie bestaat uit twee delen:

- een beleidsvisie (het streefbeeld voor de komende 10 à 15 jaar);
- een lijst met ambities (een overzicht van hoe we het streefbeeld vorm willen geven).

1

Bron: Eric Kieboom

De beleidsvisie is zowel de leidraad voor acties van het Meerschapel als het toetsingskader voor acties binnen het plangebied van andere partijen.

1.3 Werkwijze beleidsvisie 2012

De beleidsvisie Meerschapel Paterswolde 2012 is tot stand gekomen door het bestaande beleid van 2000 te actualiseren. De knelpunten, ideeën, wensen en ambities van betrokkenen alsook het beleid, de markt en de SWOT-analyse zijn geactualiseerd. Vanuit een werksessie met het Dagelijks Bestuur en de ambtelijke werkgroep is besloten welke nieuwe maatregelen opgenomen zijn en welke de komende jaren prioriteit hebben.

De concept-beleidsvisie is besproken met de klankbordgroep van Meerschapel Paterswolde. De klankbordgroep is een brede vertegenwoordiging van omwonenden, regelmatige bezoekers, natuur- en milieuorganisaties en verenigingen en ondernemers welke in het gebied zijn gevestigd. In deze klankbordgroep is gediscussieerd over de uitgangspunten, de doelstellingen en de ambities van de beleidsvisie. De discussie heeft geleid tot een advies aan het Dagelijks Bestuur.

Vervolgens is de beleidsvisie de inspraakprocedure ingegaan. Na de inspraakprocedure is de beleidsvisie aangepast en vervolgens vastgesteld door het Dagelijks Bestuur en Algemeen Bestuur van Meerschapel Paterswolde.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staat achtergrondinformatie over het Meerschapsgebied. Het betreft informatie over het gebruik, de belevingswaarde en de organisatie Meerschapel Paterswolde. Hoofdstuk 3 betreft de beleidsinventarisatie op Rijks-, provinciaal, regionaal en gemeentelijk niveau.

De toeristisch-recreatieve trends en ontwikkelingen zijn verwoord in hoofdstuk 4. De input van de hiervoor beschreven hoofdstukken resulteert in een SWOT-analyse. Deze staat in hoofdstuk 5. De beleidsvisie 2012 met de bijbehorende ambities zijn uitgewerkt in respectievelijk hoofdstuk 6 en 7. Het laatste hoofdstuk gaat in op de maatregelen met de hoogste prioriteit.

2

Huidige situatie

Beleidsvisie

Meerschop Paterswolde visie 2012

2. Huidige situatie

2.1 Ligging en gebiedsdelen

Het plangebied voor de visie betreft het volledige Meerschapsgebied. Het gebied wordt aan de oostzijde begrensd door het Noord-Willemskanaal, aan de zuidzijde door de Meerweg, aan de westzijde door de Groningerweg en het omgelegde Eelderdiep en aan de noordzijde vormt de bebouwing van de stad Groningen de grens.

Binnen dit onderzoek worden voor het Meerschapsgebied zes gebieden onderscheiden. Een kaart van de deelgebieden is terug te vinden op pagina 24.

Het betreft:

1. Stadsrand
2. Hoornseplas
3. Groningerweg/Oude Badweg
4. Meerweg/Friescheveen
5. Oostoever
6. Vaarwater en eilanden

2.2 Gebiedsbeschrijving

In deze paragraaf vindt een gebiedsbeschrijving plaats, die gebaseerd is op informatie uit het beleidsplan 2000 en is aangevuld met informatie van medewerkers van het Meerschap. Bij de beschrijving wordt aandacht besteed aan aspecten als de uitstraling, het voorzieningenniveau, de toegankelijkheid, de bekendheid en de relatie met de omgeving. Eerst wordt een schets gegeven van het Meerschapsgebied als geheel en vervolgens worden de zes deelgebieden beschreven.

Algemeen

Het Meerschapsgebied is een gevarieerd gebied met een opvallend verzorgde uitstraling. Elk gebiedsdeel kent een eigen sfeer en eigen voorzieningen. Zo is de noordzijde stads, de oostzijde natuurlijk, kent de zuidzijde veel horeca en watersportmogelijkheden, biedt de westzijde verblijfsrecreatie en mogelijkheden voor zonnen en zwemmen en biedt het water uiteraard volop mogelijkheden voor varen en andere vormen van waterrecreatie.

Het basisproduct, bestaande uit voorzieningen voor activiteiten als wandelen, fietsen, zwemmen, zonnen en zeilen, is vrij (zonder kosten) toegankelijk. Voor extra diensten en voorzieningen, zoals verhuur van kavels, vergunningen en ligplaatsen voor schepen, wordt een vergoeding gevraagd die gebaseerd is op de kostprijs of op de economische waarde.

Het gebied geniet een grote mate van bekendheid in de regio. De meeste bezoekers komen echter uit de directe omgeving van het meer. De Hoornseplas en de horecagelegenheden en watersportfaciliteiten aan de Meerweg genieten de meeste faam. Het plangebied wordt zowel veelvuldig gebruikt door individuele recreanten als door verenigingen, zoals watersportverenigingen en scoutingclubs. De betrokkenheid van de gebruikers van het gebied bij het reilen en zeilen van het gebied is groot. Dit blijkt onder andere uit de vaak grote opkomst bij vergaderingen van het algemeen bestuur, de klankbordgroep en het hebben van een omwonenden vereniging Meer Buren.

Voor bezoekers is het gebied met de auto goed te bereiken. Autoverkeer dat via de rijksweg A28 komt kan na de afslag Haren via de Meerweg het gebied inrijden. Onlangs is deze toegangsweg geherstructureerd en ook de Meerweg zal opgeknapt worden. Vanuit Eelde en Haren is het gebied met de auto gemakkelijk bereikbaar via respectievelijk de Hoofdweg en de Emmalaan. Vanuit de stad Groningen is het gebied bereikbaar via de Paterswoldseweg en vanuit de wijk Hoornsemeer. Voor fietsers gelden dezelfde belangrijke ontsluitingswegen als voor automobilisten, uiteraard met uitzondering van de verbinding via de rijksweg. Een andere belangrijke fietsverbinding is vanuit de wijk Hoornsemeer via de Hoornsedijk het gebied in. Daarnaast is met de komst van de nieuwe woonwijk Ter Borch fietsverkeer uit westelijke richting ontstaan, via de Borchsingel en Wolfsingel. De bereikbaarheid met het openbaar vervoer verschilt per locatie, sommige locaties zijn redelijk goed bereikbaar (noordzijde), andere slecht (oostzijde). Te voet is het gebied vanuit de wijk Hoornsemeer bereikbaar.

De noordzijde van het Meerschapsgebied vormt feitelijk het uitloopgebied van deze wijk. Door de oostzijde van het gebied loopt het Pieterpad, een lange-afstand-wandelpad. Over het water kan via het Noord-Willemskanaal en het Hoornsediep en via de sluis het Paterswoldsemeer worden bereikt. En vanuit de woonwijk Ter Borch is het ook mogelijk om naar het Paterswoldsemeer te varen.

De verblijfsrecreatieve voorzieningen in het gebied zijn voor het grootste deel in particulier bezit. De terreinen zijn veelal in erfpacht uitgegeven, tegen lage canons die niet gebaseerd zijn op de huidige economische waarde. De meeste voorzieningen worden niet toeristisch verhuurd maar worden uitsluitend door de eigenaren gebruikt. Permanente bewoning is niet toegestaan.

Aan de zuid-oostzijde van het gebied, aan de Meerweg, en langs de Hoornsedijk zijn meerdere woningen aanwezig waar permanent wonen is toegestaan.

Langs een deel van het Paterswoldsemeer zijn de oevers in particulier eigendom en niet openbaar toegankelijk.

Vanaf de openbare weg is vrijwel nergens het meer zichtbaar (alleen vanaf de Meerweg zijn doorkijkjes). Automobilisten die in de regio onbekend zijn en die via de A28 langs het gebied rijden of via de Groningerweg door het gebied rijden, zullen de aanwezigheid van het meer nauwelijks opmerken. Met uitzondering van de ingang bij de parkeerplaats bij de Hoornseplas heeft het gebied geen duidelijke 'poort'.

Op enkele plaatsen in het gebied, met name aan de oostzijde, vinden agrarische activiteiten plaats.

Onderhoudsniveau

Het onderhoudsniveau van de openbare delen is vrijwel overal hoog. Deze hoge staat van verzorging is één van de unieke selling points van dit gebied. Het feit dat het gras kort gemaaid wordt maakt bovendien dat het gebied beter gevrijwaard blijft van zwerfvuil. Mensen zijn minder geneigd om rommel zomaar weg te gooien en datgene wat weggegooid is kan op kort gemaaid gras gemakkelijker worden verwijderd dan in het geval van langer gras. Een beheer- en onderhoudsplan uit de jaren '80 ligt hier aan ten grondslag en dient te worden aangepast hetgeen wellicht kan bijdragen aan een efficiënter onderhoudsbeleid.

Evenementen

Rond het meer worden jaarlijks een aantal evenementen georganiseerd, zoals zeilwedstrijden, zwemmarathon, beachvolleybaltoernooien, hardlooptwedstrijden en activiteiten in het kader van de introductieweek voor nieuwe Groningse studenten.

2.3 Beschrijving per deelgebied

2.3.1 Stadsrand

Vanaf het water gezien vormt de wijk Hoornsemeer een fors, stedelijk front. Beton en steen overheersen in de aanblik. Eenmaal aan de rand van de wijk, op de Gasthuiskade, rond de Zwanenhals en op de Zunneriepe, blijkt dat het stadse zich niet vertaalt in levendigheid. Er zijn nauwelijks voorzieningen en de uitstraling is sober. Bij de Zwanenhals zijn aanlegmogelijkheden voor boten, maar het is niet toegestaan om hier te overnachten. Van de aanlegsteiger wordt soms door boten gebruik gemaakt om aan te leggen, bijvoorbeeld om even de stad in te gaan. De Zunneriepe wordt bij zomers weer veel gebruikt door de Groninger bevolking die dichtbij huis wil zonnen. Bij minder mooi weer worden de kades en straten langs het meer gebruikt door bewoners van de woonwijken aan de zuidzijde van de stad Groningen voor het maken van een ommetje, de hond uitlaten, joggen, skaten en dergelijke. Opvallend is dat de wandelpaden die vanuit de woonwijk door Gasthuisland naar het gebied Volemade lopen geasfalteerd zijn. Het noordoostelijke deel van het Meerschapsgebied heeft hierdoor de uitstraling van een stadspark.

Tussen de Zunneriepe en Kaap Hoorn heeft Jachthaven Zuidwesthoek een dependance met ca. 150 ligplaatsen (geen overnachtingen). Met de komst van horecagelegenheid Kaap Hoorn is deze ruimte aantrekkelijker geworden.

Bij Kaap Hoorn is de WaterSkiClub Paterswoldesmeer (WSCP) gevestigd. De WSCP bestaat 30 jaar en heeft ruim 100 leden. Belangrijkste activiteiten die hier kunnen worden ondernomen zijn waterskiën en wakeboarden.

Het terrein tussen de Meerschapsboerderij en de Zunneriepe bestaat uit een grasveld dat wordt gebruikt voor outdoor-activiteiten en als honden uitrenplek. Een recreatieve invulling is passend bij dit gebied.

2.3.2 Hoornseplas

De Hoornseplas is een intensief dagrecreatiegebied dat met name 's zomers wordt gebruikt. Op een topdag (een warme zomerse dag) wordt de plas door circa 10.000 à 15.000 mensen bezocht. Belangrijke activiteiten in de zomermaanden zijn zwemmen en zonnen. Buiten het zomerseizoen wordt het gebied vooral bezocht door wandelaars en mensen die de hond uitlaten.

De kwaliteit van het zwemwater is niet optimaal. Er wordt geklaagd over zwemmersjeuk. De opzet van de ligweiden is zeer ruim en het onderhoudsniveau is hoog. In de afgelopen jaren is geïnvesteerd in nieuwe

speelvoorzieningen en de kiosken en sanitair zijn opgeknapt. In de zomermaanden zijn honden niet toegestaan bij de Hoornseplas.

Aan de zuidzijde van de Hoornseplas bestaan mogelijkheden voor naaktrecreatie, waar intensief gebruik van gemaakt wordt.

Bezoekers die met de auto komen hoeven - in tegenstelling tot voorgaande jaren – niet te betalen voor het parkeren. Er is ruimte voor circa 1.500 auto's. Voor fietsers zijn er rijwielstallingen.

In het deelgebied zijn enkele terreinen die nu geen duidelijke functie hebben.

De nieuwe woonwijk Ter Borch zorgt voor extra recreatiedruk op het Meerschapsgebied. Ter Borch zal gaan bestaan uit drie delen, te weten Tuinwijk, Waterwijk en Rietwijk. Tuinwijk is inmiddels nagenoeg gerealiseerd. Waterwijk wordt op moment van schrijven gebouwd. In de derde fase zal Rietwijk worden gerealiseerd. De recreatiedruk vanuit deze nieuwe wijk op het Meerschapsgebied zal hiermee in de komende jaren gaan toenemen.

2.3.3 Groningerweg/Oude Badweg

Het deelgebied Groningerweg/Oude Badweg bestaat feitelijk uit drie onderdelen: de verblijfsrecreatieve concentratie rond de Oude Badweg, het Elsburger Onland en het zuidwestelijke deel van het Meerschapsgebied.

In het gebied rond de Oude Badweg bevindt zich een aantal terreinen met recreatiewoningen en stacaravans. Ook het Scandinavisch dorp bevindt zich in dit deel. Een deel van het gebied is hierdoor niet openbaar toegankelijk. De kwaliteit van de terreinen en de voorzieningen varieert. Over het algemeen is de uitstraling netjes maar met het oog op de toekomst baart de soms beperkte ruimte rond de caravans en vakantiewoningen zorgen. De meeste caravans en woningen zijn in particulier bezit en worden niet of nauwelijks toeristisch verhuurd. Veel terreinen zijn door het Meerschap in erfpacht uitgegeven. Er zijn geen slecht-weer-voorzieningen aanwezig op of bij de terreinen. De verkoopprijzen voor de recreatiewoningen zijn hoog.

Aan de Oude Badweg liggen enkele parkeerplaatsen. Deze liggen enigszins afgelegen, er is weinig sociale controle. Aan de noordoostzijde van het deelgebied (Neerwold, 't Wold) is een natuurgebied dat wordt beheerd door middel van begrazing. Tevens gaat de nieuwe vaarverbinding (Ter Borch – Paterswoldsemeer) door een gedeelte van dit gebied.

Het Elsburger Onland is een aantrekkelijk, natuurlijk terrein. Het gebied is in particuliere handen en is niet opengesteld voor publiek. Het Meerschap heeft sporadisch contact met de eigenaar.

Tussen het Paterswoldsemeer en het Elsburger Onland ligt het terrein 'In de Leege'. Hier staan eenvoudige recreatiehuisjes. Het Meerschap heeft de kavels - waarop de huisjes staan - in erfpacht uitgegeven. Ten zuiden van dit gebied ligt het Villapark Bos en Meer. Hier zijn woningen aanwezig die permanent worden bewoond. De oevers zijn

in dit deel van het gebied, en ook verder naar het zuiden toe, niet openbaar toegankelijk. Een belangrijk toeristisch element dat in dit zuidelijke deel van het gebied aanwezig is, is het Familiehôtel met voormalig buitenpaviljoen aan het Paterswoldsemeer.

In de strook tussen de Groningerweg en de Oude Badweg zijn enkele locaties zonder een duidelijke functie waar in de toekomst ruimtevragefaciliteiten mogelijk een plaats zouden kunnen krijgen. Er is één plan bekend, namelijk een beeldentuin, zoals opgenomen in het Koepelplan Paterswoldsemeer.

Er is in dit deelgebied één locatie waar mensen veel zonnen en zwemmen (Noordwest-hoek). Het zijn vooral mensen die de Hoornseplas te druk vinden die hier naar toe komen. Er zijn hier geen sanitaire voorzieningen en er is ook geen kiosk aanwezig.

De aansluiting van de Oude Badweg op de Groningerweg wordt door sommige verkeersdeelnemers als gevaarlijk ervaren.

2.3.4 Meerweg/Friescheveen

De strook tussen de Meerweg en het Paterswoldsemeer staat in het teken van watersport en horeca. Er is één jachthaven, te weten 'De Zuidwesthoek', met ligplaatsen waar men ook zeilboten kan huren. Vanaf twee locaties kan men een rondvaart maken en er staat een monumentaal clubgebouw van watersportvereniging 'VWDTP'. Naast de watersportvereniging is hier ook het Hoofdsteunpunt –Noord van het KNWV gevestigd, dat zich heeft ontwikkeld tot trainingscentrum voor regionale wedstrijdzeilers uit de drie noordelijke provincies.

Aan de meerzijde bevinden zich café-restaurant 'De Twee Provinciën', restaurant 'Villa Sasso' en paviljoen 'De Paal-koepel'. Deze horecagelegenheden richten zich met name op feesten en partijen en op gasten die uit eten gaan. Men richt zich slechts in beperkte mate op recreanten, zoals fietsers die even iets willen drinken, en op terrasbezoekers. Ook is er geen sterke relatie tussen de horecagelegenheden en de watersportvoorzieningen in de directe omgeving. De openingstijden van de horecagelegenheden zijn niet op de wensen van de verschillende recreantengroepen afgestemd. Tussen de horecaondernemers onderling en tussen de ondernemers en de verenigingen bestaat weinig samenwerking. Aan de zijde van het Friescheveen bevindt zich café-restaurant 'Het Friescheveen', dat zich richt op recreanten en terrasbezoekers. Men kan er roeiboten en kano's huren.

De Meerweg is jarenlang een aandachtspunt geweest. Er is veel autoverkeer en wordt hard gereden. De gemeente Haren heeft in september 2008 de structuurvisie Meerweg vastgesteld. Hierin staat het plan om o.a. de Meerweg te reconstrueren. Hiermee verbetert de verkeerssituatie en wordt de weg veiliger (door o.a. een nieuw voetpad over de dijk en betere parkeermogelijkheden).

Vanaf het water gezien zijn er enkele locaties die een chique uitstraling hebben maar ook zijn er locaties die qua uitstraling te wensen over laten. Dit geldt met name voor de locatie Helder. Deze locatie zal opgeknapt worden en valt nu onder de structuurvisie Meerweg.

Aan de oostzijde van dit deelgebied is een locatie die relatief intensief dagrecreatief gebruikt wordt, namelijk het gebied De Lijte. Op het informatiemateriaal van het Meerschapp staat deze locatie te boek als surfover, maar in realiteit wordt het gebied vooral ook door zonnemers en zwemmers gebruikt, vooral vanuit Haren. De parkeercapaciteit bij De Lijte schiet op piekmomenten tekort. Deze piekmomenten zijn warme zomerse dagen, maar ook dagen in de wintermaanden als er ijs ligt op het Paterswoldsemeer. Velen gaan dan vanaf De Lijte schaatsen.

Er zijn sanitaire voorzieningen op deze locatie aanwezig. Ook staat er een snackbar met een tijdelijke ontheffing. De parkeerplaats van De Lijte wordt met name na zonsondergang soms door prostituees en door homoseksuelen gebruikt als ontmoetingsplaats. Het gebied is opgenomen in de Structuurvisie Meerweg.

Het gebied Friescheveen is eigendom van de Vereniging Natuurmonumenten. Het gebied is beperkt (voor wandelaars en daarnaast met roeiboten en kano's) toegankelijk.

Tegenover het café was een camping gevestigd. Deze is opgekocht en hiervoor is een plan ingediend voor het realiseren van vakantiewoningen. Op het moment van schrijven is dit nog niet goedgekeurd. Dit valt tevens onder de structuurvisie Meerweg.

Aan de zuidoostkant van het deelgebied, ten oosten van het Friescheveen, ligt een agrarisch gebied. De bemoeienis van het Meerschapp met dit gebied is zeer beperkt.

Bron: Eric Kieboom

Gebiedsindeling

- 1. Stadsrand
- 2. Hoonseplas
- 3. Groningerweg/ Oude Badweg
- 4. Meerweg/ Friescheveen
- 5. Oostoever
- 6. Vaarwater en eilanden

2.3.5 Oostoever

De oostoever van het gebied biedt vooral plaats aan extensieve vormen van recreatie, zoals wandelen, fietsen, skeeleren en sportvissen. De 'rode draad' voor de recreatieve activiteiten in dit gebied is de Hoornsedijk. Behalve door wandelaars, fietsers en skaters wordt deze weg ook veel gebruikt door automobilisten. Veel recreanten ervaren dit autoverkeer als vervelend. De auto's veroorzaken lawaai, fietsers, wandelaars en skaters moeten er voor uitwijken en soms ontstaan gevaarlijke situaties. Een deel van het autoverkeer betreft bestemmingsverkeer, maar ook een deel betreft doorgaand verkeer van en naar Groningen of recreatief verkeer naar het sluisje. Bij het sluisje is een parkeerplaats waarvandaan te voet onder andere molen De Helper bereikt kan worden. Deze molen en het sluisje vormen de belangrijkste monumentale bezienswaardigheden van dit deelgebied.

Het noordelijke deel van het deelgebied Oostoever (Gasthuisland) heeft grotendeels een parkachtige uitstraling. Het gras is kort gemaaid, bomen en struiken zijn netjes gesnoeid en de fiets- en wandelpaden zijn geasfalteerd. Hier bevindt zich het Hampshire hotel. Het grootste deel van Volemade is iets ruiger, meer verschaald. Het terrein bestaat deels uit lang gras waar vee graast.

In de Hoornse Bocht zijn enkele steigers aanwezig. Deze worden veelvuldig gebruikt, voor diverse activiteiten: vissers hengelen hier, fietsers rusten er even uit en zonneters en zwemmers liggen er in de zon. Boten kunnen hier niet aanleggen in verband met de ondiepte en de uit steenstort bestaande oeverbescherming.

Het schiereiland Loksland, evenals Helperland van oorsprong een gronddepot, is een bosrijk terrein dat een zeer extensieve recreatieve functie vervult. Enkele scoutinggroepen hebben er een onderkomen en soms gebruiken vissers en recreatieschepen de oever langs het Noord-Willemskanaal. Het gebied heeft een natuurlijk aandoende ruigtevegetatie.

Via het Hoornsediep en het sluisje kunnen boten het meer op varen. De beperkte grootte van de sluis (4 m x 17 m x 1,40 m) maakt dat slechts kleinere schepen het meer op kunnen. Een kanovereniging heeft een clubhuis met botenloods aan het Hoornsediep. Via een sloot kunnen zij het meer op varen.

Vanaf het sluisje loopt een fietspad naar de molen. Hier vandaan kan verder gefietst worden over het Molenpad in zuidelijke richting. Dit fietspad, gemaakt van asfalt, is tamelijk smal. Na enige tijd buigt het pad af in de richting van de Hoornsedijk.

De beschoeiing van Wieringa's Diek, bestaande uit houten palen, is vanaf het water gezien lelijk: te weinig natuurlijk. Het Meerschap is eigenaar van deze wal. Bij Dubbeltjesland is geen goede beschoeiing. Geregeld wordt een deel van de wal weggeslagen. Van dit deel van de oever is het Meerschap geen eigenaar. De ecologische verbindingzone schept kansen om dit te verbeteren.

Een groot deel van het zuiden van dit deelgebied bestaat uit agrarisch grasland. Dit gebied is niet toegankelijk. Daarnaast zijn er enkele particuliere eigendommen die de oevers ontoegankelijk maken.

2.3.6 Water en eilanden

Het gehele meer, met uitzondering van de Hoornseplas, mag bevaren worden. De eilanden, de Zwanenhals en de jachthaven Zuidwesthoek en Kaap Hoorn bieden aanlegmogelijkheden voor boten. De aanlegsteigers op de eilanden worden door boten veelvuldig gebruikt. Op de eilanden zijn veel bomen en struiken aanwezig waardoor ze een erg groene uitstraling hebben. Overnachten is op de eilanden niet toegestaan. Wel mag men overnachten (maximaal drie nachten) op de boot wanneer deze aan de wal of een steiger bij het eiland ligt. De eilanden bieden geen sanitaire of andere voorzieningen. Soms vinden op de eilanden 'illegale' activiteiten plaats, vaak door jongeren: zij overnachten er, vieren er een feestje en dergelijke. Tot wezenlijke problemen leidt dit niet.

Het is nodig om het Paterswoldsemeer te verdiepen ten behoeve van de recreatievaart. Het meer is nu op sommige plaatsen te ondiep. Het meer wordt gebruikt als trainingswater voor wedstrijdzeilers; het meer is hiervoor uitstekend geschikt, omdat eilanden en beslotenheid zorgen voor windschiftingsen, windverdichting en windverdunding. Voor regionale zeilwedstrijden wordt het Paterswoldsemeer in de zomer meerdere malen per week intensief gebruikt.

2.4 Gebruikers

Aantal bezoeken

Het aantal bezoeken aan het Paterswoldsemeer bedraagt jaarlijks gemiddeld circa 1 miljoen².

Dit aantal is weersafhankelijk maar zal waarschijnlijk oplopen door de komst van de nieuwe wijken Ter Borch en Piccardthof. Met dit aantal behoort het Paterswoldsemeer tot de 'top 5' van meest bezochte dagrecreatiegebieden in Nederland. Bij de bepaling van het totale aantal bezoeken zijn alle bezoeken meegeteld, van zeiltochten tot wandelingen met de hond en van strandbezoeken tot bezoeken

aan de scouting. Het meest intensief wordt het gebied bezocht op mooie dagen in de zomer. Bij de Hoornseplas zijn dan soms zo'n 20.000 bezoekers aanwezig. Maar ook bij wintersweer – als er geschaatst kan worden – zijn er veel mensen te vinden. In de late herfst en in de wintermaanden wordt een groot deel van het gebied, zeker op doordeweekse dagen, in veel mindere mate bezocht.

2 Bron: Gebruikersonderzoek (1993) en gesprekken met medewerkers van het Meersch

Het Meerschapsgebied trekt een gemêleerd publiek. Het merendeel van het publiek is in loondienst, gevolgd door gepensioneerden. Op afstand volgen de studenten en ondernemers. Er zijn wel verschillen per seizoen: in het voorjaar en in de zomer komen relatief veel jongeren, in het najaar en in de winter zijn ouderen relatief sterk vertegenwoordigd. De meeste bezoekers zijn herhalingsbezoekers³

Herkomst

De meeste bezoekers komen uit Groningen, Eelde/Paterswolde en Haren. Het Hoornsemeer wordt vooral bezocht door mensen uit het zuidelijke deel van de stad Groningen.

Vervoer

Men komt veelal per fiets, per boot of per auto naar het gebied. Er komen in verhouding weinig bezoekers te voet naar het gebied en nog minder mensen komen met het openbaar vervoer of op skates/skeelers. Over de bereikbaarheid met het openbaar vervoer bestaat bij de gasten ontevredenheid.

Vandalisme en ander wangedrag

Nog steeds is er overlast in de vorm van vandalisme en geluidsoverlast. Straatmeubilair wordt vernield, bomen en struiken worden geschonden, (chemisch) afval wordt gedumpt en vooral wordt er veelvuldig graffiti aangebracht.

Zoals in het vorige hoofdstuk is beschreven, vindt op enkele plaatsen geregeld exhibitionisme en prostitutie plaats.

2.5 Bodemkundige en waterkundige aspecten

De kwaliteit van het zwemwater is niet goed. In het water is blauwalg geconstateerd in het gehele Paterswoldse- en Hoornsemeer en er komen klachten over zwimmersjeuk in de Hoornseplas. Zowel het Meerschap als waterschap Noorderzijlvest zijn zich bewust van dit probleem en treden in overleg om dit op te lossen.

Een deel van het plangebied, met name aan de oostzijde, heeft een venige ondergrond. Dit maakt dat realisatie van voorzieningen soms problemen en/of extra kosten met zich meebrengt.

Het waterpeil van het meer wordt vastgesteld door het waterschap Noorderzijlvest. In verband met de recreatievaart is het peil zomers hoger dan in de winter. Deze situatie is tegengesteld aan een natuurlijke situatie waarin het peil in

de zomer lager is dan in de winter. Het Meerschapschap heeft het waterschap verzocht om één peil vast te stellen dat voor alle seizoenen geldt. Voor het instellen van een natuurlijk peilbeheer bestaat in verband met de diepte van het meer geen mogelijkheid.

2.6 Financieel organisatorische aspecten

Organisatie

Het Meerschapschap is eigenaar van een groot deel het Meerschapsgebied en is bestuurlijk verantwoordelijk voor de exploitatie van het gebied. Het beheer en onderhoud geschiedt voor een groot deel door het Meerschapschap zelf. De dagelijkse leiding ligt bij de ambtelijke medewerkers. De betrokkenheid van het dagelijkse en het algemene bestuur is groot. Deze grote betrokkenheid van het bestuur (DB en AB) kan vertragend werken op de besluitvorming. Daarom is er gekozen voor het aanpassen van de organisatievorm waarbij het ambtelijke apparaat meer gestroomlijnd wordt en de bestuursorganen meer op hoofdlijnen gaan sturen. Vertrekpunt blijft dat het Meerschapschap onderdeel blijft van het openbaar bestuur, de publieke functie blijft centraal staan. Dit zorgt naast een efficiëntere vorm van bestuur ook voor kostenbesparing.

Financieel tekort en verdeelsleutel

Het nadelige saldo over 2010 bedroeg € 731.000,-. De deelnemende gemeenten dragen jaarlijks bij in het nadelige saldo van het Meerschapschap volgens de verdeelsleutel: Groningen 69,8%, Haren 15,7% en Tynaarlo 14,5%.

Personeel

Het vaste personeelsbestand van het Meerschapschap bestaat uit een secretaris, een loco secretaris, een opzichter, twee onderhoudsmedewerkers die ook toezicht houden en een vrijwillige molenaar. Het dagelijks onderhoud wordt verricht door de opzichter en twee onderhoudsmedewerkers, bijgestaan door aannemers. Complexe werkzaamheden worden uitbesteed. Seizoenmedewerkers houden toezicht rond de Hoornseplas en worden ingezet bij het schoonhouden van de terreinen en het bedienen van de sluis. De ontvanger/financieel adviseur van het Meerschapschap is een medewerker van de gemeente Groningen. Een aantal boekhoudkundige en financiële werkzaamheden worden verricht door medewerkers van de dienst OCSW van de gemeente Groningen.

Promotie en samenwerking

In het verleden heeft het Meerschapschap enkele malen pogingen gedaan om een structurele samenwerking tussen de diverse verenigingen en ondernemers in het gebied tot stand te brengen, bijvoorbeeld ten aanzien van promotie. Het enthousiasme van de betrokkenen om geld en tijd in een dergelijke samenwerking te investeren bleek klein.

3

Beleid en ontwikkelingen

Beleidsvisie

Meerschop Paterswolde visie 2012

Bestuursakkoord 2011 - 2015

Provincies worden verantwoordelijk voor de inrichting van het landelijk gebied en voor het regionale beleid voor natuur, recreatie en toerisme, landschap, structuurversterking van de landbouw en leefbaarheid. Zij stemmen dat integraal af met de uitvoering van het provinciale en gemeentelijke ruimtelijk ordenings-, water- en milieubeleid. De provincies voeren de bovenlokale regie. De rol van het Rijk beperkt zich voor de natuurkwaliteit van gebieden tot het stellen van kaders op grond van internationale en Europese verplichtingen (doelen voor het natuurbeleid) en tot de strategische nationale ruimtelijke planning. In het perspectief van overeenstemming over de (herijkte) EHS, voldoende structurele middelen voor beheer van die EHS, afronding van Recreatie om de Stad (RodS), de zeggenschap over de grondvoorraad en de decentralisatie zijn de provincies in beginsel bereid binnen de lopende bestuursovereenkomsten ruimte te zoeken voor de bezuinigingen zoals opgesteld in het regeerakkoord.

3. Beleid en ontwikkelingen

Aangezien de ligging van het werkgebied van het Meerschapsgebied in twee provincies en drie gemeenten ligt, zijn er veel beleidsstukken die in meer of mindere mate relevant zijn. Daarnaast is er een aantal beleidsstukken dat sterk verouderd is, maar nog wel als vigerend beleid geldt. Vanwege de verouderde stukken en de omvang van het Rijks-, provinciaal-, regionaal- en gemeentelijk beleid is dit ondergebracht in bijlage 3. Het beleid dat op dit moment directe raakvlakken heeft met het Meerschapsgebied is hieronder uitgewerkt.

Ecologische hoofdstructuur (EHS)

De EHS is een samenhangend netwerk van grote en kleine natuurgebieden en natuurrijke cultuurlandschappen dat ontstaat door het vergroten van natuurgebieden, het ontwikkelen van nieuwe natuurgebieden en het aanleggen van ecologische verbindingen en robuuste verbindingen.

Het is de bedoeling dat de EHS ook door het Meerschapsgebied loopt en zorgt voor een verbindingzone tussen het Paterswoldsemeer en de Eelder- en Peizermaden. Het gebied loopt ten oosten van de Groningerweg en ten zuiden van de nieuwe vaarverbinding en dan verder via de eilanden in het Paterswoldsemeer en de oostoever richting de polder Oosterland ten zuiden van de Meerweg. Dit gebied is in erfpacht overgedragen aan Natuurmonumenten. Ten westen van de Groningerweg is het gebied door de gemeente Tynaarlo overgedragen aan Natuurmonumenten. De exacte gebiedsbegrenzing is vastgelegd in het document Robuuste ecologische verbindingzone (EVZ) Paterswoldsemeer, februari 2010. Echter het kabinet Rutte heeft verklaard geen geld meer uit te geven aan de EHS. Tevens zijn de verantwoordelijkheden verschoven, zie bestuursakkoord 2011 – 2015. Wat voor gevolgen dit heeft voor de EHS in het Meerschapsgebied is op dit moment onduidelijk. In ieder geval ondersteunt het Meerschapsgebied eventuele acties aangaande EHS en REVZ. Vanwege het grote belang dat gehecht wordt aan de totstandkoming van de EHS door het Meerschapsgebied is deze ambitie opgenomen in de beleidsvisie.

Regiovisie Groningen Assen

De Regiovisie Groningen-Assen 2030 geeft de langetermijnvisie op de ruimtelijke en economische ontwikkeling van de regio Groningen-Assen weer. Deze regio vervult een motorfunctie binnen het noorden op het gebied van werkgelegenheid, onderwijs, woningbouw, voorzieningen, vervoersverbindingen en natuur en cultuur.

De regiovisie kent vier belangrijke programma's. Allereerst wordt benadrukt dat het stedelijk gebied met al zijn voorzieningen moet worden versterkt. Om dit te bereiken worden nieuwe woningen gebouwd, onder andere aan de zuidwestkant (Piccardthof en Ter Borch) van de stad Groningen.

Het tweede programma is werken. Wonen en werken worden in de stedelijke centra en langs de transportassen A7 en A28 gebundeld. Rondom het Meerschapsgebied zijn geen nieuwvestigingen gepland.

Het derde programma is mobiliteit. Het zet in op een hoogwaardig openbaar vervoersysteem. De tracés zijn niet van toepassing op het Meerschapsgebied.

Programma vier is landschap. Hierbij staat de aandacht voor landschap en water centraal. Bij alle ontwikkelingen is het van belang op goede wijze om te gaan met water, in plaats van te strijden tegen water. Concreet betekent dit dat meer ruimte wordt gecreëerd voor de natuurlijke opvang en stroming van water. De natuurlijke component is ten zuiden, oosten en westen van het Paterswoldsemeer terug te vinden. Daar zijn enkele natuurgebieden aangewezen. Het overige gebied rondom het meer is op de visiekaart aangewezen als landbouwgebied, met de aanwijzing dat verweving van landbouw met natuur en landschap gewenst is. De functie recreatie vormt geen aparte categorie op de visiekaart.

Voor het realiseren van projecten in het kader van de Regiovisie en EFRO en ILG is het Koepelplan Paterswoldsemeer opgesteld. In dit plan zijn 39 maatregelen opgenomen.

Structuurvisie Meerweg

De gemeente Haren heeft in september 2008 de structuurvisie Meerweg vastgesteld. Hierin staat het plan om o.a. de Meerweg te reconstrueren. Ook is er in aansluiting op de Drentsche Aa aan de zuidzijde van de Meerweg een robuuste verbindingzone ten noorden van de Meerweg voorzien en recreatieve voorzieningen aan de zuidoostzijde van het Paterswoldsemeer. In de structuurvisie wordt gesteld dat in het gebied van het watererf het café Friescheveen een belangrijke ontwerpogave vormt. Daarbij zijn meer zicht op de polder en het Friesche Veen en een hoogwaardige beeldkwaliteit uitgangspunten.

In het kader van de structuurvisie Meerweg heeft het Meerschapschap Paterswolde een samenwerkingsovereenkomst afgesloten met de gemeente Haren. Hierin is vastgelegd dat het Meerschapschap grond inbrengt ter waarde van 1,8 miljoen euro, als tegenprestatie zorgt de gemeente Haren voor uitvoering van groene en blauwe projecten op grondgebied van het Meerschapschap. In deze overeenkomst zijn nog geen concrete maatregelen opgenomen.

Het Meerschapschap Paterswolde ondersteunt de genoemde acties in de structuurvisie. Zij zal echter de genoemde acties uit de structuurvisie niet opnemen in het nieuwe beleid.

Bestemmingsplan Paterswoldsemeer

In 1998 hebben de voormalige gemeente Eelde en de gemeente Haren het bestemmingsplan voor het Meerschapsgebied opgesteld. Het plan biedt ruimte voor kwaliteitsverbetering en inrichting van bestaande openlucht recreatieve voorzieningen. Vestiging van nieuwe grootschalige verblijfsrecreatieve bedrijven wordt niet toegestaan. Het beleid is gericht op kwaliteitsverbetering van bestaande accommodaties. Uitbreiding van kleinschalige vormen van verblijfsrecreatie is in beginsel mogelijk. Per concreet voorstel zullen de gemeenten een afweging maken.

Ten aanzien van natuur en landschap geldt behoud en ontwikkeling van het landschap, natuurlijke waarden en EHS en natuurgebieden in de directe omgeving ontzien van drukverhoging. Voor de landbouw in het gebied geldt behoud van natuurlijke en landschappelijke waarden.

De herziening van het bestemmingsplan is bij de gemeente Haren gepland in de periode 2011 – 2012. De gemeente Tynaarlo streeft naar herziening in 2012 (uiterlijk voor 1 juni 2013).

4

Toeristisch- recreatieve marktanalyse

Beleidsvisie

Meerschop Paterswolde visie 2012

4. Toeristisch-recreatieve marktanalyse

4.1 Demografische ontwikkelingen

De bevolkingsomvang in de directe omgeving van het Paterswoldsemeer zal de komende jaren nog stijgen met de verdere uitbreiding van de woonwijk Ter Borch (1.250 woningen). Ook vanuit de stad Groningen zal een toename zijn. Groningen groeit nog steeds harder dan het landelijk gemiddelde en is de jongste stad van Nederland. Naast vele gezinnen in de wijk is ook de doelgroep senioren goed vertegenwoordigd.

De omvang van de Nederlandse bevolking zal de komende 10 tot 15 jaar nog steeds toenemen. De vergrijzing zal toenemen en zal rond 2030 bestaan uit bijna een kwart van de bevolking. Deze ouderen zullen gezonder oud worden en hun omvangrijke vrije tijd een actieve invulling gaan geven. Zij beschikken over meer geld en zijn gewend om dit ook uit te geven.

De jongere generatie (vooral terug te vinden in de stad Groningen) houdt van avontuur en beleving en hecht in mindere mate waarde aan luxe. Ze zijn gevoelig voor trends en hypes en hun manier van communiceren gebeurt steeds vaker via digitale kanalen zoals Facebook, Hyves en Twitter. De vele studenten van de stad Groningen maken gebruik van de Hoornse Plas en het Paterswoldsemeer.

4.2 Toeristisch-recreatieve trends

In de samenleving zijn ontwikkelingen gaande die hun weerslag hebben op het vrijetijdspatroon van de Nederlandse bevolking. Door het NRIT (2010/2011) worden de volgende trends genoemd:

- Onderscheid werktijd en vrije tijd vervaagt, het nieuwe werken doet verder zijn intrede.
- Feminisering, de maatschappij 'vervrouwelijkt'. Dit uit zich in het feit dat emotie, beleving en gevoel steeds belangrijker worden. Ook bij mannen. De vrouw wordt steeds meer een belangrijke doelgroep voor ondernemers.
- Er vindt een verschuiving plaats in waarden: welzijn komt voor welvaart en kwaliteit komt voor kwantiteit.
- Naast beleving ook op zoek naar zingeving en bezieling (persoonlijke ontwikkeling).
- Zorgtoerisme.
- Gebruik van ict neemt sterk toe. Bijna iedereen heeft internet en ook het aantal smartphones neemt toe. Internet wordt veel gebruikt om referenties in te winnen en het boeken van reizen.
- Gebruik van Social Media neemt toe (Facebook, LinkedIn, Twitter) en ook ondernemers spelen hier op in.
- Duurzaam toerisme; aandacht voor milieubelasting, eco-keurmerken, elektrisch fietsen en varen.

- Actieve senioren; hebben tijd en geld en ondernemen meer activiteiten.
- Authenticiteit: het teruggrijpen naar tradities, groter cultuurbewustzijn.
- Meer aandacht voor immateriële zaken zoals zinvol leven, sociale betrokkenheid en het delen van bezit. Geld is uit; delen is de nieuwe manier om status te verwerven. Voor ondernemers geldt maatschappelijk ondernemen.
- Kleinschaligheid is in waarbij men op zoek gaat naar creativiteit, magie en producten waarmee men zich kan onderscheiden.
- Beleviseconomie wordt vervangen door betekenseconomie. We hechten waarde aan eigen identiteit en authentiek zijn.
- Juiste prijs-/kwaliteitverhouding door transparantie zijn van belang.

Deze trends vertalen zich anders voor de dagrecreatie dan voor de verblijfsrecreatie. Op enkele specifieke aspecten van beide wordt hier kort ingegaan.

4.3 Dagrecreatie

Nederlanders brengen een groot deel van hun vrije tijd buiten de deur door. In onderstaande tabel is inzichtelijk gemaakt welke activiteiten veelvuldig in het Meerschapsgebied plaatsvinden. Door 53,6 % van de respondenten is aangegeven dat zij het gebied bezoeken om te zonnen en zwemmen.

Tabel 4.1: Activiteiten van gebruikers van het Meerschapsgebied

Activiteit	%	Activiteit	%
Zonnen/zwemmen	53,6	Vissen	16
Pleziervaren	53,5	Joggen/trainen	10
Fietsen	51,4	Skaten	6,6
Wandelen	39	Vrije recreatie	6,3
Natuurbeleving	31,7	Anders	6,6
Watersporten	23,3		

Bron: Klanttevredenheidsonderzoek 2009 – Meerschap Paterswolde

Opmerking: opgeteld is het percentage hoger dan 100, dit betekent dat er door de respondenten meerdere antwoorden zijn gegeven.

Bij de interpretatie van de gegevens in de tabel dient er rekening mee gehouden te worden dat het weer zijn invloed heeft op de activiteiten. Sommige activiteiten zijn aan trends onderhevig. Skaten en joggen zijn hier voorbeelden van. Op sommige momenten zeer populair en daarna zwakt het weer af. De eerste vijf activiteiten blijven stabiel en zullen over vijf of tien jaar nog steeds boven in de lijst te vinden zijn.

Uitgaven⁴

Veel mensen komen naar het Meerschapsgebied om te zonnen en zwemmen. De gemiddelde uitgave van deze personen was in 2001/2002 €5,87. In 2006/2007 is dit toegenomen met 47% tot €8,62 per persoon. De uitgaven van recreanten zijn bij deze activiteiten relatief laag ten opzichte van de dagrecreant in het algemeen (€11,73 in 2001/2002 en €14,02 in 2006/2007 voor een dagtocht).

Zoomen we verder in op het uitgavenpatroon dan zien we dat de dagrecreanten in Groningen in 2010 gemiddeld hetzelfde uitgeven als het landelijk gemiddelde in 2006/2007. Dit betekent dat – ondanks dat de inkomsten stijgen – er gemiddeld niet meer wordt uitgegeven. In feite wordt er dus minder uitgegeven.

Tabel 4.2: Bestedingen dagtoeristen in Noord Nederland

Totale uitgaven dagtoeristen in Noord Nederland in 2010	Aantal dagtochten x 1 mln.	Uitgaven per persoon per dag	Uitgaven op jaarbasis x 1 mln.
Groningen	31,1	€ 14,73	€ 458
Friesland	33,7	€ 14,73	€ 497
Drenthe	25,1	€ 14,73	€ 370
Noord Nederland	89,9	€ 14,73	€ 1.325

Gezien het uitgavenpatroon en de wensen vanuit diverse hoeken voor dagrecreatieve voorzieningen liggen er kansen om het Meerschapsgebied verder in te richten als dagrecreatieve bestemming. Voor een juiste invulling is het belangrijk om een visie op te stellen waarin rekening wordt gehouden met de zonering van het gebied, de bewoners, ondernemers, gebruikers en de actuele trends.

We krijgen het komende jaar opnieuw minder vrije tijd. Van de tijd die we hebben genieten we intensiever en frequenter. Ook de techniek maakt steeds meer deel uit van onze vrije tijd. Door het gebruik van smartphones kunnen we allerlei informatie ontvangen door middel van QR-codes of Layar. Ook zijn er steeds meer uitersten. Van een paar uur naar een indoor speeltuin tot aan een hele dag of twee dagen naar een pretpark of dierentuin. Ook het relaxen in een wellnesscentrum doet het nog steeds goed.

De (Rijks)overheid trekt zich steeds verder terug waar het gaat om het aanbieden van recreatieve voorzieningen. Het is voor lagere overheden (gemeenten en schappen) lastig(er) om financiën te vinden om de basisrecreatievoorzieningen in stand te houden. Het aanbod van recreatievoorzieningen wordt hierdoor, soms noodgedwongen, steeds meer een taak van de markt en in sommige gevallen de gebruikers. Door de bezuinigingen op natuurorganisaties is het voor deze partijen steeds moeilijker om routes in stand te houden.

4 Bron: CBS, 2011 en Toerdata Noord, Toerisme in cijfers 2011

Ook zij zien zich genoodzaakt om bij de ontwikkeling van terreinen andere (markt)partijen in te schakelen en bij beheer en onderhoud een beroep te doen op bijvoorbeeld verenigingen.

Er is een toenemende behoefte aan natuurgerichte activiteiten. De voorkeur gaat daarbij steeds meer uit naar gebieden die ook echt natuurlijk en avontuurlijk zijn ingericht (struinnatuur, speelbos, blote voetepad, laarzenpad).

4.4 Verblifsrecreatie

Evenals voor de dagrecreatie gelden voor de verblifsrecreatie de trends zoals deze in paragraaf 4.2 zijn genoemd. Daarnaast gelden enkele specifieke trends. De belangrijkste trends die voor de huidige verblifsrecreatie in het plangebied van belang zijn, zijn enerzijds een toenemende behoefte aan luxe, comfort en ruimte in de vorm van Glamping ('glamorous camping'): luxe kamperen in een ingerichte tent en anderzijds het basic kamperen in een eenvoudig tentje. Vanwege de economische teruggang zijn bestemmingen in eigen land weer populair, men besteedt minder tijdens de vakantie en er wordt later geboekt. Innovatieve overnachtingsmogelijkheden doen het goed zoals slapen in een bunker, spookhotel of treinwagon. We gaan vaker en korter op vakantie. De verblifsrecreatie richt zich steeds meer op bepaalde doelgroepen die gesegmenteerd zijn door Recron.

Binnen het Meerschapsgebied leeft de wens naar meer ruimte en comfort vooral bij het wat jongere publiek van vakantiewoningen. De gemiddelde leeftijd van de eigenaren van vakantiewoningen binnen het gebied ligt boven de 60. Wanneer zij vertrekken en jongeren de kavel en de woning overnemen vindt, indien mogelijk, vaak een vergroting van de kavels en woningen plaats. De verwachting is dat de komende jaren 'de jongere generatie' steeds meer vakantiewoningen zal overnemen. De behoefte aan ruimte en comfort zal dan toenemen.

Volgens Toerdata Noord is er een daling in het aanbod van huisjesterreinen in Groningen. Ook het aantal vakanties in bungalows is gedaald met 5,2 % ten opzichte van 2009. Het aantal overnachtingen in een bungalow is afgenomen

met 7,5%. Ondanks de daling naar de verhuurwoningen is de vraag naar tweede woningen toegenomen. Daling vindt ook plaats in het aanbod van kampeerterrinen. Zowel het aantal toeristische kampeervakantie en de bijbehorende overnachtingen bleef in 2010 ongeveer gelijk aan dat van 2009. Verder is een afname geconstateerd in de verhuur van compleet ingerichte tenten. Daarentegen is Glamping toegenomen. Voor de verblijfsrecreatieve bedrijven geldt dat verdere ruimte voor kwaliteitsverbetering in combinatie moet met innovatie. Het is de opgave om verder te professionaliseren door te kiezen voor doelgroepen.

Volgens het CBS hebben in 2010 11,7 miljoen overnachtingen in Noord-Nederland plaatsgevonden, terwijl dat er in 2009 12,4 miljoen waren. Volgens de cijfers van het CBS is er dus een behoorlijke daling (- 6%) in Noord-Nederland, terwijl er volgens Toerdata Noord sprake is van een daling van 2,1%.

Volgens Toerdata Noord is het totale aantal overnachtingen in Noord-Nederland in 2010 ten opzichte van voorafgaand jaar met 1,5% afgenomen tot 21,6 miljoen overnachtingen. Friesland en Drenthe hadden te maken met een lichte daling in het aantal overnachtingen (Friesland - 1,1% en Drenthe - 2,6%. In Groningen steeg het aantal overnachtingen miniem (+ 0,6%).

Het CBS en Toerdata Noord werken op verschillende wijze en doordat ontstaat er verschil in het overnachtingcijfer. Er zijn geen uitspraken gedaan welk getal juist is.

Tabel 4.3: Bestedingen dag- en verblijfstoeristen in Noord Nederland

Totale uitgaven dag- en verblijfstoeristen in Noord Nederland in 2010	Uitgaven dag-toerisme x 1 mln.	Uitgaven verblijfs-toerisme x 1 mln.	Totale uitgaven toerisme x 1 mln.
Groningen	€ 458	€ 116	€ 574
Friesland	€ 497	€ 518	€ 1.015
Drenthe	€ 370	€ 366	€ 736
Noord Nederland	€ 1.325	€ 1.000	€ 2.325

4.5 Waterrecreatiesector

De Nederlandse watersportindustrie had in 2009/2010 een bruto-omzet van 2,6 miljard euro. Er is een gestage groei in aantal pleziervaartuigen. Kajuitzeiljachten zijn het populairst. Het aantal bootvakanties binnen Nederland is afgenomen.

Het aantal passantenligplaatsen is in de provincie Groningen gelijk gebleven. In Groningen is het aantal vaste ligplaatsen gedaald. Tevens zijn in Groningen over het algemeen minder passages per telpunt geregistreerd dan het jaar ervoor.

5

SWOT-analyse

Beleidsvisie

Meerschop Paterswolde visie 2012

5. SWOT-analyse

In dit hoofdstuk zijn de belangrijkste 'plussen' en 'minnen' van het Meerschapsgebied, zoals die in de voorgaande hoofdstukken aan de orde zijn gekomen, tegenover elkaar geplaatst.

'Sterk' en 'zwak' hebben betrekking op de huidige situatie. De sterke punten moeten uitgebuit worden en de zwakke punten moeten opgelost worden. De 'kansen' en 'bedreigingen' hebben betrekking op de toekomst. De kansen moeten invulling krijgen en de bedreigingen moeten zo minimaal mogelijk gehouden worden.

Sterk	Zwak
Aantrekkelijk gebied	Bereikbaarheid met openbaar vervoer beperkt
Diversiteit	Deel oevers niet toegankelijk
Hoog verzorgingsniveau	Het meer is nauwelijks zichtbaar vanaf de weg
Grote bekendheid	Overlast en vandalisme op diverse plaatsen
Betrokkenheid gebruikers en omwonenden	Stadsrand sober en weinig voorzieningen
Goede bereikbaarheid	Matige kwaliteit verblijfsrecreatieve voorzieningen
Goede uitvalsbasis voor omwonenden	Horeca Meerweg heeft beperkte recreatieve functie
Speelvoorzieningen voor kinderen	Locatie Helder
Hoornseplas is ruim van opzet	Parkeercapaciteit De Lijte onvoldoende
Goede sanitaire- en horecavoorzieningen	Weinig boothuizen
Meerweg heeft mix van watersportvoorzieningen en horeca	Café Friescheveen heeft een sobere uitstraling
Aantrekkingskracht Kaap Hoorn	Overlast Hoornsedijk
Kosteloos parkeren	Vakantiewoningen vrijwel uitsluitend voor eigen gebruik
Toeristisch-recreatieve infrastructuur	Elsburger Onland en Friesche Veen staan erg op zichzelf
+ Ligging ten opzichte van Groningen	Weinig steigers (vaak alle in gebruik)
+ Vaarverbinding met nieuwe wijk Ter Borch	Huidige organisatievorm werkt vertragend
+ Verblijfsfunctie in de vorm van Hampshire hotel	Nauwelijks relatie met de stad Groningen
+ Groene, recreatief aantrekkelijke oostoever	Verouderde website Meerschap

Veel vermaak op het water mogelijk	Geluid- en lichtoverlast A28
Levendigheid langs de noord- en zuidkant	Tegennatuurlijk peilbeheer
Gevarieerde doelgroep	
Verblijfsrecreatie Scandinavisch dorp	

Kans	Bedreiging
Toenemende populariteit natuurgerichte recreatie	Slechte zwemwaterkwaliteit (blauwalg, zwemmersjeuk)
Natuurontwikkeling (onder andere vernatting) in de nabijheid	Bezuinigingen overheid
Het bestemmingsplan biedt kansen voor de realisatie van kleinschalige vormen van verblijfsrecreatie	Economische crisis
Er zijn enkele locaties waar de fysieke ruimte voldoende is voor ontwikkelingen	Fysieke ruimte voor kwaliteitsverbetering verblijfsrecreatie ontbreekt
Nieuwe woonwijken aan de noordwestkant zorgen voor stijgende bezoekersaantallen	Het verouderde bestemmingsplan maakt nieuwe verblijfsrecreatie niet mogelijk
Het gebied kent een interessante historie	Beperkte samenwerking tussen ondernemers onderling, verenigingen onderling en tussen ondernemers en verenigingen
Inrichting zwemplaats voor doelgroep senioren	Subsidiemogelijkheden voor openbare recreatievoorzieningen zijn beperkt
Natuur- en milieu educatie	
Horeca (terrassen) Meerweg en noordwestzijde	
Uitpompstations vuilwater om watervervuiling tegen te gaan	
Bij de aanleg van (onderwater) voorzieningen kan de aantrekkelijkheid van het meer voor sportduikers worden verhoogd	

